

Beter goed gejat dan slecht bedacht

Door: Eline Stolp

“Juf, is dit goed?” Ik krijg een groen geschilderd A4 te zien met witte lijnen. “Een voetbalveld?” Abdul straalt. Ja, een voetbalveld. Enthousiast maar verlegen vertelt hij dat hij de tribunes langs de zijkant wil maken van stevig papier. Terwijl de opdracht is om je lievelingsplek te schilderen op een plat vlak en toch diepte te laten zien.

Ik zoek naar de juiste reactie. Ik wil Abdul niet ontmoedigen door te zeggen dat hij het verkeerd aanpakt. Ik weet niet hoeveel vertrouwen hij heeft in zijn eigen kunnen. “Het is ook mogelijk om de tribunes te schilderen, zonder dat je ze hoeft te bouwen. De verf moet plat blijven.”

“Helemaal plat?” Abdul klinkt ongelovig. Als we samen de schets van Kadir bekijken, die ernaast zit, snapt hij het wel: er is een zee en een strand, achter een palmboom gaat de zon onder boven het water en daardoor is veel diepte te zien. Toch is het een plat papiertje. Ook zijn andere tafelgenoot Yunus laat diepte zien, door vanachter de ene doelpaal over het veld te kijken naar het andere doel. Daarachter komen misschien huizen of bomen, vertelt Yunus.

Even later heeft Abdul een groot schilderij van een voetbalveld, waarbij je vanachter de ene doelpaal over het veld naar het andere doel kijkt. Daarachter rijzen de tribunes op. Als de les erom ging een “goed” schilderij te maken, zou Yunus misschien beledigd zijn dat zijn idee gepikt was door Abdul. Ik zou Abdul laag beoordeeld hebben, omdat hij geen eigen idee had kunnen verzinnen. Een ruimtelijke afbeelding maken kon hij ook al niet op eigen kracht. Geen inzicht. Snapt de uitleg niet. Wat een laag niveau!

Abdul krijgt van mij een dik compliment over het publiek in zijn tribune: een kleurige verzameling klodders en spetters. Hij schiet verbaasd in de lach. “Wat? Geloof je me niet?”, vraag ik. “Kom hier, ik laat het je zien! De levendigheid van de stippen suggereert veel meer een luid juichend publiek dan precies geschilderde gezichtjes. Als je zelf voetbalt, zie je toch ook de gezichten in het publiek niet echt? Dat heb je hier precies laten zien!”

Het schilderij is af, maar de les is nog niet voorbij. De rest van de tijd oefent Abdul met het scheppen van perspectief door foto's van internet na te tekenen. Met zevenmijlslarzen sprint hij eeuwen islamitische opvoeding zonder realistische afbeeldingen voorbij en leert hij overlapping en afsnijding kennen.

Yunus zit ernaast, trots op zijn eigen voetbalveld én op zijn vriend. Want met zijn schets maakte hij voor Abdul die eerste grote stap mogelijk.

Eline Stolp,
Kunstenaar en docent op UniC, Utrecht
elinestolp@gmail.com

Plagiaat in de paas-eierenfabriek

Door: Geert Bors

Jeroen was een jaar eerder bij ons in de klas gekomen. Een jongen met een dikke bril. Op de eerste ochtend ging er niemand naast hem zitten. In de pauze kwam hij op me af: "Hoi, wij komen vlak bij jullie te wonen." Hoe wist hij dat? Wie was hij? Kinderen die binnen ons dorp verhuisden en daarmee automatisch van buurtschool wisselden, hadden net zo goed van een andere planeet kunnen komen. Ik duwde hem weg en begon een gesprek met Frank, met wie ik eigenlijk nooit praatte. Nog diezelfde week werd Jeroen mijn buurman en mijn beste vriend.

Aan het eind van de groep 4 keken we allemaal met argusogen naar het lokaal voor het volgende leerjaar, het lokaal van juffrouw H. Berucht om haar strengheid. Eenmaal in haar klas bleek het mee te vallen. Tot Pasen.

In de Goede Week mochten we tekenen. Kuikens, eieren en paashazen met mandjes verschenen er op papier. Jeroen bracht het hele paashaasverhaal een slag verder: hoe kwam dat beest aan die gekleurde eieren? Hij verzoon een paaseierenfabriek. Zes, zeven, acht ovalen tekende hij. Daartussen verscheen een eerste haas met een pot verf.

Mijn potlood hing nog in de lucht boven het papier. Ik rolde een keer met mijn hand over de kleurpotloden in mijn doosje. Ik keek naar Jeroens blaadje. En toen wist ik het ook: ik legde mijn vel papier overdwars en begon één enorm ei te tekenen. Daarlangs kwam een steiger te staan met noest werkende haasjes erop. Geen egaal groene of blauwe eieren schilderden ze, zoals bij Jeroen, maar kleurige slingerpatronen, zo goed en zo kwaad mogelijk met de kromming van het ei mee.

Jeroen bekeek wat ik aan het doen was. We vertelden elkaar wat er gebeurde op onze tekeningen. Al snel overtroefden we elkaar met nieuwe hachelijke situaties waaraan wij onze hazen blootstelden. We lachten. Op Jeroens vel botsten hazen tegen elkaar op, waarbij de potten verf over de vloer stroomden. Bij mij bungelde een haas aan een bergbeklimmerstouw vervaarlijk van links naar rechts.

Opeens stond de juf voor ons tafeltje. Ze pakte onze tekeningen op. "Wie heeft wie nagedaan?", vroeg ze. We hielden onze mond. "Het zijn heel andere tekeningen", probeerde één van ons. Met iets meer druk vertelden we dat we het allebei verzonnen hadden. Dat kon niet, besliste de juf. Ze ging voor het bord staan en hield de tekeningen omhoog: "Wie denken jullie dat dit verzonnen heeft?"

Op dat moment ging er een andere dynamiek spelen – de sociale dynamiek waarbij een outsider altijd een outsider blijft. De klas viel Jeroen af en mij bij. Hij kreeg een onvoldoende, ik een pluim. Ik durfde niets te zeggen, maar voelde me afschuwelijk. Een verrader door te zwijgen. Dat de juf hier een faux pas beging, was een besef in de verte. Het kwam niet in Jeroen op het mij na te dragen, maar ik ben het incident nooit vergeten.

Geert Bors
geertbors@yahoo.com